

Dr. Sylwia Filipowska
Jagiellon Üniversitesi
Şarkiyat Enstitüsü
Türkoloji Kürsüsü

Krakov Türkolojisi

Polonya
1918-2021

LEGENDA
Skala 1 : 3 330 000

- Granice państw
- Granice Cesarstwa Rzymskiego Świętego Rzymskiego
- Kraje pod panowaniem hiszpańskim
- Obszary przyłączone do państwa holenderskiego w 1713 roku
- Nabytym holenderskim w 1713 roku
- Angielskie kolonie
- Miękkie ziemie Cesarstwa Rzymskiego w 1648 roku
- Terytorium Rosji
- Obszary przyłączone do 1807 roku
- Obszary Szwecji w 1721 roku
- Terytorium Austrii
- Inne państwa
- Wskazanie mapy

1475-1792
Lehistan-Litvanya
Birliđi
Osmanlı
İmparatorluđu ile
ortak sınır

17./18. yy.

Witamy w Polonezkoy Adampolu...

Polonezkoy...przedsmak nieba położony w Stambule...

[Czytaj więcej](#)

Witamy w Polonezkoy Adampolu ...

Polskiej wsi w Stambule, Turcja ...

1918

Polonya bağımsızlığı kazanır

1919

Krakov Jagiellon Üniversitesinde
Doğu Dilleri Kürsüsü açılır

Wernyhora kehaneti mi gerçekleşir?

Wernyhora kehaneti:

“Türk,
atını Dinyester’den suladığında,
ayağa kalkacaktır Polonya.”

1916-17 yıllarında I. Dünya Savaşı sırasında Galiçya Cephesinde Almanya ve Avusturya-Macaristan müttefiki olarak Ruslar’la savaşan Osmanlı askerler, Dinyestr’e gelmiş, nehri geçmiştir.

1918 Polonya bağımsızlığı kazanır

Jan Matejko, *Wernyhora*, 1883-84

1916-17 yıllarında Galiçya cephesinde yararlanan Türk askerler **Krakov ve Viyana hastanelerine** yatırılmıştır. Onlara tercümanlık yapan **Doçent Tadeusz Kowalski** tedavi gören askerlerden derlediği dil materyallerinden *Zagadki ludowe tureckie* [Türk Halk Bilmeceleri] ve *Ze studiów nad formą poezji ludów tureckich* [Türk Halklarının Şiirlerinin Biçimleri Üzerine Araştırmalar] gibi bilim çalışmalarını hazırlamıştır. **1919 yılında profesör olduktan sonra Krakov Jagiellon Üniversitesinde Doğu Dilleri Kürsüsünü açmıştır.**

Tadeusz Kowalski ve eşi Zofia

Kaynak:

<https://www.facebook.com/ArchiwumNaukiPANPAU/photos/tadeusz-kowalski-z-%C5%BCon%C4%85-zofi%C4%85-z-medweckich-1890-1976-b-d-przed-1920/844848562560337/>

1364 Jagiellon Üniversitesi Polonya kralı III. Kazimierz tarafından kurulmuştur

16. yüzyılda Teoloji Bölümünde İbranice, Aramice, Süryanice gibi İncil'in yorumlanmasında kullanılan 'doğu diller' vardır

1766 son Leh Kralı Stanisław August Poniatowski'nin isteği üzerine **İstanbul'da Doğu Dilleri Okulu** açılmıştır

1818-1826 Felsefe Bölümünde **Doğu Dilleri ve Edebiyatı Kürsüsünde** İbranice, Süryanice, Kaldanice, Arapça, Farsça ve **Türkçe** de vardır

1919 Tadeusz Kowalski tarafından **Doğu Dilleri Kürsüsü** kurulmuştur

1972 kürsü enstitüye dönüşmüştür ve bugüne kadar **Şarkiyat Enstitüsü** olarak Filoloji Bölümü bünyesinde yer almaktadır

Polonya'da Türkoloji

1. Krakov 1919
2. Varşova 1932
3. Poznan 2002

KOWALSKI, Tadeusz

(1889-1948)

Polonyalı şarkiyatçı ve Türkolog.

Châteauroux'da (Fransa) doğdu. Henüz lisedeyken Doğu bilimlerine ilgi duyarak Arapça ve İbrânice öğrendi. 1907'de Viyana Üniversitesi'ne girdi ve David von Heinrich Müller, Maximilian Bittner, H. Junker ve R. Geyer'in derslerine devam etti. 1911 yılında *Der Diwân des Kais ibn al-Hatim* adlı teziyle doktor unvanı aldı. Aynı yıl Strasbourg'da Theodor Nöldeke ve Enno Littmann'ın, 1912'de Kiel'de George Jacob'un derslerinden yararlandı. 1912-1914 yıllarında Viyana'da Doğu Enstitüsü'nde çalıştı. 1914'te Jagellon Üniversitesi'nde doçent, 1919'da kadrosuz profesör, 1921'de de kadrolu profesör ve Doğu Dilleri Semineri'ne müdür oldu.

Kowalski, Jagellon Üniversitesi'nde II. Dünya Savaşı'ndaki kesintiler dışında ölünceye kadar Arap, Fars ve Türk dilleri, edebiyat, tarih, coğrafya ve kültürleri üzerine ders verdi ve seminerler yönetti; ayrıca Krakow'daki Yüksek Ticaret Okulu'nda Arapça ve Türkçe okuttu. II. Dünya Savaşı sırasında Almanlar tarafından

hapse atılan ve toplama kamplarında tutulan, maaş alamadan görev yaptığı işgal yıllarında evinin bahçesinde yetiştirdiği sebzeleri satarak ailesini geçindiren Kowalski 1940'ta Ankara Üniversitesi'nin, savaştan sonra da Londra'daki School of Oriental Studies'in profesörlük tekliflerini geri çevirmiştir. 5 Mayıs 1948 tarihinde bağırsak kanserinden öldü. Polonya İlimler Akademisi ile (Polska Akademia Umiejetnosci) Polonya Şarkiyatçılar Cemiyeti'nin (Polskie Towarzystwo Orientalistyczne) üyesi olan ve bu kurumların başkanlıkları dahil çeşitli idarî kademelerinde görev yapan Kowalski yurt dışında da Şam'daki Arap Akademisi'nin, Helsinki'deki Fin-Ugor Cemiyeti'nin ve Prag'daki Orientalni Ústav'ın şeref üyesiydi.

Çok iyi yetişmiş, edindiği bilgileri verdiği derslerle, yaptığı uygulama ve araştırmalarla geliştirmiş bir şarkiyatçı olan Kowalski Arap, Fars ve Türk dilleriyle edebiyatlarını çok iyi bilmesine rağmen çalışmalarını zamanla yalnız Türkoloji alanında yoğunlaştırmıştı. Türk diyalektolojisi ve folkloruyla ilgili çalışmalarına 1916'da Avusturya hastahanelerinde bulunan yaralı Türk askerlerini dinleyerek başladı. Daha sonra bu konuyla ilgili çalışmalarını Balkanlar'dan ve Türkiye'den derlediği malzemeyle daha geniş bir şekilde sürdürdü. 1923-1924, 1927-1928, 1936, 1947 yıllarında Türkiye'ye geldi ve Anadolu'da dil, halk edebiyatı, folklor ve etnografya araştırmaları yaptı. Bu araştırmalarında yalnız Osmanlı sahasında kalmayarak Türkoloji'nin bütün meseleleriyle ilgilendi.

İslam Ansiklopedisi

Tadeusz Kowalski'nin bazı eserleri

- Der Dīwān des Kais ibn al-Hatim (Leipzig 1914);
- Türkische Volksrätsel (Kraków 1919);
- Studien über Poesieform der Türkischen Völker (Kraków 1922);
- Karaimische Texte im Dialekt von Troki (Kraków 1929);
- Omar Chayyam (Kraków 1934);
- Na szlakach Islamu (Kraków 1935);
- Un poème de Ka'b ibn Zuhair (Dımaşk 1936);
- Zur semantischen Funktion des Pluralsuffixes -lar/lär in den Türksprachen (Kraków 1936);
- Sir Aurel Stein's Sprachaufzeichnungen im Äinallu-Dialekt aus Südpersien (Kraków 1937);
- Relatio İbrâhim ibn Ja'qûb de itinere Slavico, quae traditur apud al-Bekrî (Kraków 1946);
- Le dīwān de Ka'b ibn Zuhair. Edition critique (Kraków 1950);
- Studia nad Şâhnâme, I-II (Kraków 1952).

TOPLAM: 200'den fazla bilim çalışması vardır

Doğu Dilleri Kürsüsü'nde uzmanlařma dönemi

- 1948 – Prof. Tadeusz Kowalski vefat etmiştir. Yerine Arap dili ve edebiyatı uzmanı olan **Prof. Tadeusz Lewicki** Doğu Dilleri Kürsüsü'ne başkanlık etmiştir, Türkoloji derslerini ise Altay dilleri uzmanı olan **Prof. Marian Lewicki** vermiştir.
- **60'lı yıllardan sonra doğu dilleri okumak isteyenler Türk, Arap veya Fars dili ve edebiyatını seçmek zorunda kalmıştır.** Bu listeye daha sonra Uzak Doğu dilleri ve Afrika dilleri de eklenmiştir.
- 1972 - krs enstitüye dnřmřtir (**şarkiyat Enstitüsü**)

Chairs and other units

- ▶ Chair in Arabic Studies
- ▶ Chair in Turkish Studies
- ▶ Section of Interdisciplinary Eurasian Studies
- ▶ Section of Kurdish Studies
- ▶ Department of Indian Studies
- ▶ Department of Iranian Studies
- ▶ Department of Japanology and Sinology

Türkoloji Kürsüsü başkanlığı

Katedra Turkologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego

[logowanie](#)

1973-1982

Prof. Włodzimierz Zajączkowski

1982-2000

Prof. Jan Ciopiński

2000-2021

Prof. Ewa Siemienieć-Gołaś

2021-

Prof. Grażyna Zajac

Türkoloji uzmanlaştığında ve akademik kadrosu büyüdüğünde yeni konular ele alınmıştır:

- başka Türk dilleri (Osmanlıca, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe, Çuvaşça, Başkurtça, Yakutça, Çulımca, Tuvaca, Karaçay-Balkar dilleri gibi)
- leksikoloji (Türk onomastiği ve paleografisi, Türkçe transkripsiyon metinleri, Slav dillerinde Türkçe kökenli kelimeler)
- diyalektoloji
- etimoloji
- Kırım'da ve Balkanlar'da Türk etkileri
- Polonya-Türkiye kültürel ilişkiler
- Türk tarihi
- Osmanlı ve Türk diplomatikası
- Osmanlı ve Türk edebiyatı
- Kıbrıs Türk edebiyatı
- Türk el sanatları

Lisans ders programı

1.sınıf

- Pratik Türkçe
- Türkçe Dil Bilgisi
- Türkolojiye Giriş
- Türk Halklarının Kültürü
- Türk Edebiyatına Giriş
- Kültürel Antropoloji Temelleriyle Türk Dünyası Coğrafyası
- İslam Dini

2. sınıf

- Pratik Türkçe
- Türkçe Dil Bilgisi
- Türk Tarihi
- Türk Dilinin Lehçeleri
- Diyalektoloji
- Çulımca
- Arapça'nın Temelleri

3. sınıf

- Pratik Türkçe
- Yeni Türk Edebiyatı
- Eski Türkçe
- Tarihi Dil Bilgisi
- Osmanlı Metinlerin Okuması
- Farsça'nın Temelleri

LİSANS TEZİ

+ Felsefe, Edebiyat Eleştirisi, Dilbilimi, Latince, İngilizce, Almanca ve seçmeli dersler

Yüksek lisans ders programı

1. sınıf

- Pratik Türkçe
- Çağdaş Türk Edebiyatı
- İslam Düşüncesi
- Tercüme Teknikleri
- Paleografi
- Kıbrıs Türkleri edebiyatı
- Çağdaş Türkiye sorunları

2. sınıf

- Pratik Türkçe
- Tercüme Teknikleri
- Seminer

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yüksek lisans tezlerin konuları (örnekler)

- Surların İki Tarafında: Edebî İlham Olarak Konstantinopolis'in Son Günleri.
- Annem Babam Türktür (Seçilmiş Eserler Esasında Türk Göçmen Çocuklarının Hayatı).
- Orhan Pamuk'un *Benim Adım Kırmızı* Romanı: Tarihî, Polisiye, Romantik Roman.
- *İrk Bitig* Başlıklı Eski Türk Yapıtının Dili.
- Altaycada Tek Sosliliğın Fonetik Uyarlaması.
- Bekir Sıtkı Kunt'un Yazarlığının Işığında 30'lu ve 40'lı Yılların Türkiyesi.
- "Demek Böyle Ölünmüş..." Necip Fazıl Kısakürek Şiirlerinde Ölüm.
- Sibirya Türklerinin Takvimlerinde Ayların İsimleri.
- Yahya Kemal Beyatlı'nın Kaleminden İstanbul.
- Ahmet Altan'ın *Kılıç Yarası Gibi* Romanında Duygular ve Şiddetli Tutkuların Dünyası.
- Eskişehir Örneğinde Türk Şehirlerinde Kullanılan Yer Adları.
- *Ural-Batır* – Destanın ve Mitin Analizi.
- Can Dündar, Rıdvan Akar ve Bülent Çaplı'nın Gazeteciliğinde Türk Siyasî Liderlerin Portreleri.
- "Nedir Senin Acın?": İnci Aral'ın Romanlarında Kahramanların Kreasyonu.
- Fethiye Çetin'in *Anneannem* Adlı Hatıralarında Türk Ermenilerinin Kaderi.

Erasmus anlaşmaları

- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Muğla, Türkiye)
- Anadolu Üniversitesi (Eskişehir, Türkiye)
- Bartın Üniversitesi (Bartın, Türkiye)
- Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Tokat, Türkiye)
- Hacettepe Üniversitesi (Ankara, Türkiye)
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi (İstanbul, Türkiye)
- Yeditepe Üniversitesi (İstanbul, Türkiye)
- Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul, Türkiye)
- Università degli Studi "Gabriele D'Annunzio" (Chieti, İtalya)
- Uppsala Universitet (Uppsala, İsveç)
- Vilniaus Universitetas (Wilno, Litvanya)

KOŁO NAUKOWE TURKOLOGÓW UJ ZAPRASZA NA
**WIECZÓR POEZJI
 TURECKIEJ**

07.03.2019, godz. 18.00
 Cafe Szafa
 ul. Felicjanek 10, Kraków

ORHAN VELİKANİK

16.06.2018, 19.00
 Cafe Szafa
 ul. Felicjanek 10

Türkü Gecesi
Wieczór z Tureckim Folklorem

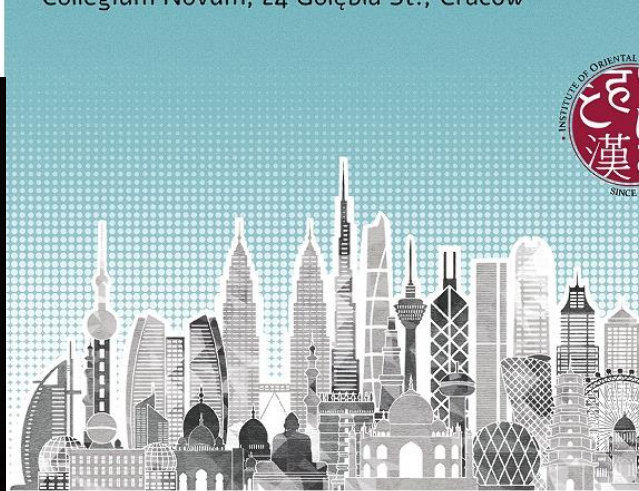
Etkinlikler

INTERNATIONAL CONFERENCE

LANGUAGES AND CIVILISATIONS

ORIENTAL STUDIES IN CRACOW 1919-2019

October 14-16, 2019
 Jagiellonian University
 Collegium Novum, 24 Gołębia St., Cracow

PARTNERS:

**DZIEŃ
 JĘZYKÓW
 ORIENTALNYCH**

22 MARCA 2019
 AL. MICKIEWICZA 3

**ORIENTALNE SKARBY
 BIBLIOTEKI JAGIELLOŃSKIEJ**

Wystawa z okazji stulecia orientalistyki krakowskiej 1919-2019

Organizatorzy
 Biblioteka Jagiellońska
 Instytut Orientalistyki UJ

Wernisaż wystawy
 10 października 2019, godz. 12:00

Wystawa czynna
 11 października - 8 listopada 2019
 pon. 10:00-17:00
 wt.-pt. 10:00-15:00

Biblioteka Jagiellońska
 wejście od ul. Oleandry 3

Polonya'da Türkolog olmak kolay mı?

Katedra Turkologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego

[logowanie](#)

Katedra

Wydarzenia

Kandydaci

Studenci

Badania

Seçilmiş kaynakça

- Filipowska, S., *Krakov Yagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsünde 2000-2010 Yılları Arasında Türkoloji Çalışmaları*, “Türkiyat Araştırmaları” 2011, 15, 111-138.

<http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/dergi/15sayi.pdf#page=111>

- Filipowska, S., *Niçin Türkçe okuyacaksın ki?*, T24 internet gazetesi, 4 Ekim 2018

<https://t24.com.tr/k24/yazi/nicin-turkce-okuyacaksin-ki,1949>

- Yakar, H. I., *Doğu Dilleri Enstitüsü (Krakow)’nde Türkoloji Çalışmaları*, „Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi” 2007, 5(10), 713-740.
- Yagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri Enstitüsü’nün internet sayfası <<https://turkologia.io.filg.uj.edu.pl/katedra>>